

24

dekamer.be

- De nieuwe Kamer♦
- Het mobiliteitsbudget♦
- Ziekenhuizen gaan netwerken♦
- Beter statuut voor zelfstandigen♦
- Minimumdienstverlening in gevangenissen♦
- Sociaal tarief gas en elektriciteit♦

Geachte lezer,
Beste leerkracht,

Sinds enige tijd verspreiden we ons magazine ook via e-mail. Voor u als lezer heeft dat heel wat voordelen. Een elektronische versie belandt meteen in uw mailbox. Een e-mail kunt u in een handomdraai doorsturen naar collega's of kennissen. En het is handig als u met het magazine klassikaal aan de slag wil en wil doorklikken naar achterliggende info.

In de toekomst willen we nog meer informatie delen via e-mail. De Kamer heeft ook

een YouTube kanaal. Daar vindt u leuke en interessante videoclips over het reilen en zeilen in de Kamer. Ook die kunnen van pas komen in de klas.

Wenst u via e-mail op de hoogte gehouden te worden? Bezorg ons dan uw e-mailadres op **communication@dekamer.be**. Vermeld duidelijk uw naam en die van uw school. Belangrijk: De papieren versie van dit magazine schrappen we alleen als u dat uitdrukkelijk vraagt.

INHOUD

De nieuwe Kamer.....	4
Het mobiliteitsbudget	9
Ziekenhuizen gaan netwerken	12
Gelijke behandeling voor artsen met Belgisch en buitenlands diploma.....	13
Beter statuut voor zelfstandigen	14
Gemakkelijker een verzekering na een ziekte	16
De Kamerleden reizen CO ₂ -neutraal	17
Van petitierect naar volwaardig burgerinitiatief	20
Minimumdienstverlening bij staking in de gevangenis.....	22
Sociaal tarief energie	25
Leerplicht vanaf 5 jaar	27
Lopende zaken. Een bijzondere periode voor de Kamer	28
100 jaar geleden, 16 november 1919.....	30

WOORD VOORAF

Beste lezer,

Een halfjaar na de verkiezingen van zondag 26 mei 2019 hebben we nog geen federale regering. De huidige regering is in lopende zaken, en de parlementsleden dienen geen rekening te houden met de grenzen van meerderheid en oppositie want die zijn er voorlopig niet.

Zoals bij de langdurige regeringsonderhandelingen in 2007-2008 en 2010-2011, groeit in onze assemblee dan ook een eigen dynamiek, waarbij de Kamerleden veel wetgevende initiatieven nemen, met steun van wisselende meerderheden.

Hoewel het aantreden van een volwaardige regering ongetwijfeld nodig is om, steunend op een regeerakkoord, grote dossiers aan te pakken en structurele hervormingen door te voeren, toch verheug ik me als Kamervoorzitter over de bruisende activiteiten in onze assemblee. Zijn ze niet het mooiste bewijs van de vitaliteit van de parlementaire democratie?

In deze editie van ons magazine wil ik alvast uw aandacht vestigen op recent wetgevend werk met belangrijke maatschappelijke impact.

In de sector van de gezondheidszorg zullen de nieuw op te richten ziekenhuisnetwerken en de gelijke behandeling van artsen met een Belgisch en met een buitenlands diploma, de patiënt ten goede komen. Op sociaal gebied is het statuut van de zelfstandigen verbeterd, zullen zwakkeren in de samenleving gemakkelijker in hun basisbehoeften aan energie kunnen voorzien, en zullen voormalige kankerpatiënten niet langer gediscrimineerd worden bij het afsluiten van een schuldsaldoverzekerings. En ook de invoering van de leerplicht vanaf 5 jaar zal op termijn heel wat sociale ongelijkheden wegwerken.

Ten slotte leest u over de eerste parlementsverkiezingen na de Eerste Wereldoorlog, nu honderd jaar geleden. Het waren ook de eerste verkiezingen volgens het algemeen enkelvoudig stemrecht. Nu sommigen de democratie openlijk in vraag stellen, lijkt het me des te opportuener aan dat gebeuren te herinneren.

Patrick Dewael
Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers

De nieuwe Kamer

26 mei 2019, verkiezingsdag, ligt intussen ettelijke maanden achter ons. De eerste plenaire vergadering kwam bijeen op 20 juni. Na de controle van de geloofsbrieven hebben de 150 Kamerleden de eed afgelegd. Er heerste een bijzondere sfeer. De tribunes zaten afgeladen vol. Een derde van de Kamerleden was immers verkozen voor de eerste keer. Kamerlid Patrick Dewael nam, als Kamerlid met de hoogste anciënniteit, het voorzitterschap op zich.

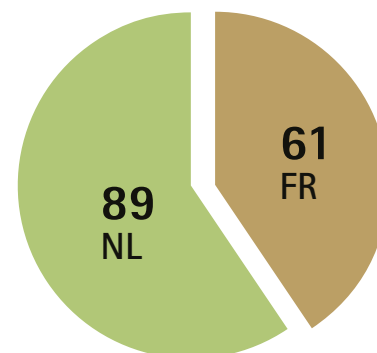
Eedaflegging en taalgroepen

De eed die de Kamerleden afleggen luidt als volgt: "Ik zweer de Grondwet na te leven." De Kamerleden leggen de eed af in het Nederlands, het Frans of het Duits. Dat kan in één of in meerdere talen.

Voor de verkozenen uit de kieskring Brussel-Hoofdstad is de taal waarin ze de eed afleggen of de volgorde van de talen niet zonder belang. De taal die ze als eerste gebruiken bepaalt namelijk de taalgroep waartoe ze behoren. Dat maakt dat het aantal leden van elke taalgroep in de Kamer niet vastligt maar na elke verkiezing lichtjes kan wijzigen. Sinds de verkiezingen van 26 mei 2019 telt de Nederlandse taalgroep daardoor 2 leden

meer dan tijdens de vorige legislatuur.

Voor de andere verkozenen is de kieskring waarin ze verkozen werden bepalend.

Als die kieskring in het Nederlandse taalgebied ligt, behoort de verkozene van rechtswege tot de Nederlandse taalgroep. Ligt die kieskring in het Franse taalgebied, dan maakt de verkozene deel uit van de Franse taalgroep. De verkozenen uit het Duitse taalgebied maken deel uit van de Franse taalgroep. Belangrijk: het betreft de kieskring waarin een parlamentslid verkozen is en dat is niet noodzakelijk de kieskring waarin die persoon zijn woonplaats heeft.

**Ik zweer
de Grondwet
na te leven**

De Kamervoorzitter

De werkzaamheden van de Kamer worden geleid en gecoördineerd door de Kamervoorzitter. Dat gebeurt in overleg met de voorzitters van de politieke fracties. Hij opent en sluit de plenaire vergadering, ziet toe op de ordehandhaving tijdens de debatten en op de naleving van het Reglement. De Kamervoorzitter vertegenwoordigt de

Kamer als instelling. Hij (tot nu toe waren alle Kamervoorzitters mannen) behoort meestal tot een van de meerderheidspartijen maar dat hoeft niet noodzakelijk zo te zijn. De Kamervoorzitter wordt verkozen door de leden nadat alle parlementsleden de kans hadden om een kandidaat-voorzitter naar voren te schuiven.

Scheiding der machten

Enkele weken na de verkiezingen komt de Kamer een eerste keer bijeen en leggen de Kamerleden de eed af. Maar meestal wijzigt de samenstelling van de Kamer nadien nog wel wat. Dat is zeker het geval wanneer er een regering wordt gevormd. Kamerleden die minister of staatssecretaris worden, in de federale regering of een deelstaatregering, worden in de Kamer voor de duur van hun mandaat vervangen door een opvolger.

Maar misschien heb je gemerkt dat vanaf juni 2019 een aantal zeer bekende gezichten, leden van de regering, toch een plaats hadden in de Kamer. Niet vooraan op de ministerbanken maar tussen de andere Kamerleden. Dat klopt. In de periode na de verkiezingen is het zo dat sommige Kamerleden tegelijk ook nog lid zijn van de regering van lopende zaken. Dat is moeilijk te vermijden. We weten niet vooraf hoe lang de periode tussen de parlementsverkiezingen en de vorming van een nieuwe regering zal duren. Het is nagenoeg onmogelijk om de Kamerleden die ook nog minister zijn voor die relatief korte periode te laten vervangen.

Politieke fracties

De Kamerleden die tot eenzelfde partij behoren, vormen in de Kamer in principe een politieke fractie. Het Reglement van de Kamer bepaalt dat, om erkend te worden, een politieke fractie uit ten minste vijf leden moet bestaan. De Kamerleden van Groen en Ecolo vormen sinds jaren samen één fractie. Sinds de verkiezingen

van 26 mei 2019 vormen ook de verkozenen van PVDA en PTB één fractie.

De fracties vergaderen (minstens) wekelijks om een gemeenschappelijke politieke gedragslijn te bepalen. Elke fractie heeft een fractievoorzitter. Die treedt op als woordvoerder van zijn fractie in de plenaire vergadering.

sp.a

PS

PVDA-PTB

Ecolo-Groen

cdH

**FRACTIE-
VOORZITTERS**

Open Vld

CD&V

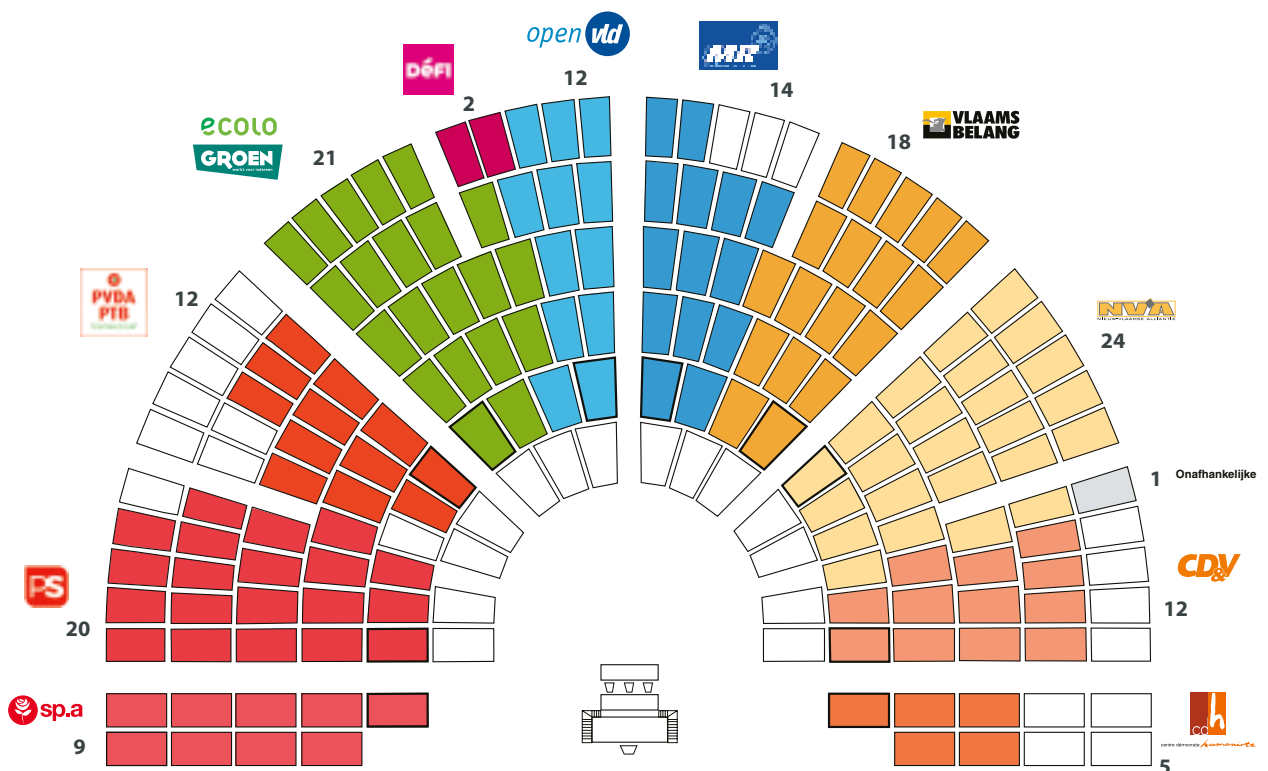
N-VA

Vlaams Belang

MR

Links of rechts in de zaal?

De plaats die de politieke fracties innemen in het halfrond staat los van de vraag of die fractie tot de meerderheid of de oppositie behoort. Over de plaatsen van de fracties in het halfrond wordt immers al kort na de verkiezingen beslist. Op dat ogenblik zijn de regeringsonderhandelingen volop aan de gang en is het nog niet duidelijk welke partijen de regering zullen vormen.

Voor de plaatsen van de fracties in het halfrond wordt meestal uitgegaan van de situatie voor de verkiezingen.

Die verdeling wordt vervolgens, in overleg met alle fracties, aangepast op basis van de verkiezingsresultaten.

Zodra de plaatsen van de fracties vastliggen is het aan elke fractie om te beslissen over de plaats van haar individuele leden. Daarbij is het enigszins gebruikelijk dat Kamerleden die al heel wat ervaring hebben een plaats vooraan toegewezen krijgen en nieuwkomers op de achterste banken plaatsnemen. De fractievoorzitter zit altijd op de eerste rij, net achter de ministerbanken.

Commissies

Het overgrote deel van het parlementaire werk gebeurt in commissies. De vaste commissies bestaan elk uit 17 Kamerleden die gespecialiseerd zijn in een duidelijk afgebakend vakgebied: gezondheid, financiën, landsverdediging... Het spreekt voor zich dat er in een kleine groep van deskundigen efficiënter kan worden gewerkt dan in een grote vergadering. In de commissies gebeurt het voorbereidende wetgevende werk

en een groot deel van de parlementaire controle. Kamerleden ondervragen er de leden van de federale regering over aangelegenheden die tot het vakgebied van de commissie behoren.

De Kamer telt 11 vaste commissies en enkele adviescomités. Daarnaast kunnen er ook onderzoekscommissies worden opgericht om ernstige problemen waarmee onze samenleving geconfronteerd wordt grondig te onderzoeken. Of bijzondere commissies en tijdelijke commissies

die werken rond een specifiek wetsvoorstel of wetsontwerp. Net als de plenaire vergaderingen zijn de meeste commissievergaderingen openbaar.

Elke commissie heeft een voorzitter. De commissievoorzitter leidt de werkzaamheden van de commissie in goede banen. Hij moet ervoor zorgen dat alle fracties op een evenwichtige manier aan bod kunnen komen en hun voorstellen op de agenda kunnen plaatsen. Wanneer de voorzitter toch aan de besprekingen

11 vaste commissies

Sociale zaken, Werk en Pensioenen

Grondwet en Institutionele vernieuwing

Landsverdediging

Economie, Consumentenbescherming en Digitale agenda

Energie, Leefmilieu en Klimaat

Financiën en Begroting

Binnenlandse zaken, Veiligheid, Migratie en Bestuurszaken

Justitie

Mobiliteit, Overheidsbedrijven en Federale instellingen

Buitenlandse betrekkingen

Gezondheid en Gelijke kansen

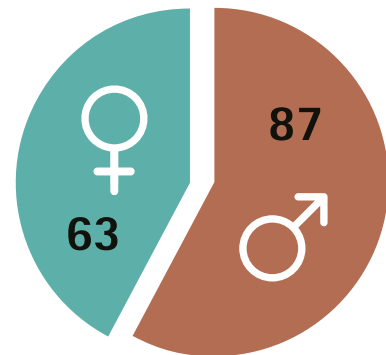
wil deelnemen als lid van zijn fractie, verlaat hij de voorzittersstoel en neemt hij plaats in de zaal tussen de andere leden. Een van de ondervoorzitters neemt het voorzitterschap dan tijdelijk over.

Een commissievoorzitter kan zowel tot de meerderheid als de oppositie behoren. De verdeling van de voorzittersschappen van de commissies gebeurt volgens het systeem d'Hondt. (Meer over dat systeem: zie magazine 23, pagina 23)

Vrouwen in de Kamer

Ingevolge de verkiezingen van 26 mei 2019 is de Kamer voor 42% uit vrouwen samengesteld. Negentig jaar nadat de eerste vrouw haar intrede deed in het groene halfroond zetten we daarmee een historisch record neer.

Negentig jaar nadat... inderdaad! Zoals we vermeldten in het vorige nummer

van dit magazine werd de Luikse Lucie Dejardin in 1929 het eerste vrouwelijke Kamerlid. En eigenaardig genoeg: vrouwen konden in die tijd al parlements lid worden, maar mochten nog niet gaan stemmen! Het vrouwenstemrecht werd pas in 1948 ingevoerd.

Tot de jaren 70 schommelde het aantal vrouwen in het parlement tussen 2 en 4%. Bij de parlementsverkiezingen van 1974 verdubbelde het aantal vrouwelijke parlementsleden. Vervolgens stagneerde

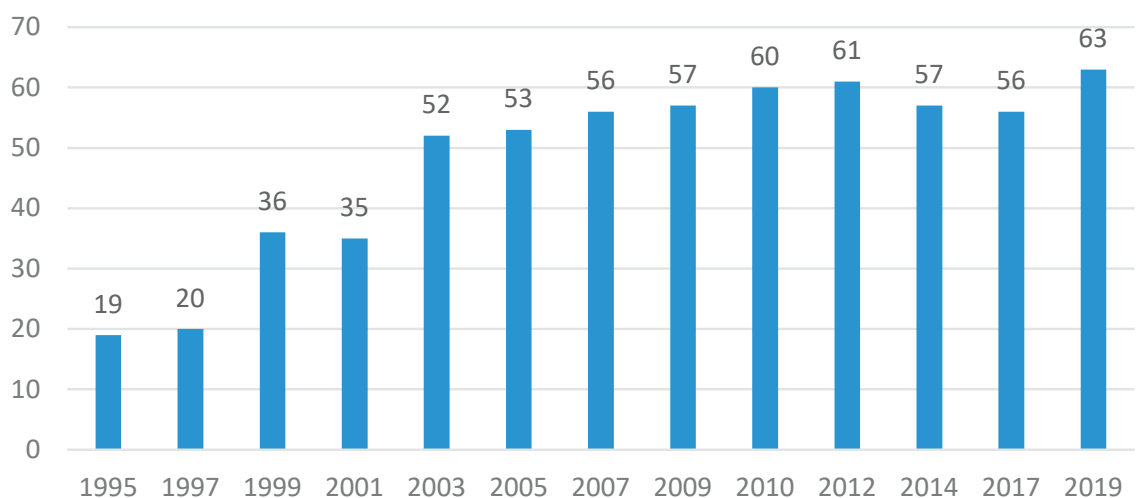
het percentage vrouwelijke Kamerleden rond 10%.

In 1994 kwamen er quota in het kieswetboek voor de verdeling van mannen en vrouwen op de kandidatenlijsten. De wet van 24 mei 1994 bepaalde dat maximum twee derde van het totaal aantal plaatsen op de lijst ingenomen mocht worden door kandidaten van hetzelfde geslacht.

De kieswet van 13 december 2002 ging nog een stap verder. Sinds 2003 moeten er, op één na bij een oneven aantal, evenveel mannen als vrouwen op de lijst staan. De wet heeft haar effect niet gemist. In de grafiek zie je het aantal vrouwen in 2003 stijgen van 35 naar 52.

Vrouwen in de Kamer: evolutie sinds 1995

De mobiliteitsknoop ontwarren

Zoeken naar oplossingen en evenwichten

© Adobe Stock

Minutenlang, zelfs urenlang vastzitten in het verkeer. Wie heeft er zich de voorbije jaren niet eens geërgerd aan een eindeloze file? Mobiliteit is een echt probleem geworden. Het veroorzaakt stress, doet ons tijd verliezen en het kost de samenleving dus handenvol geld. Met de invoering van de mobiliteitsvergoeding en vervolgens het mobiliteitsbudget in februari 2019 wou de wetgever de verkeersknoop ontwarren en tegelijk ook de milieuproblemen aanpakken.

Aan de stemming over het mobiliteitsbudget gingen urenlange debatten tussen de verschillende politieke strekkingen vooraf. Niet onlogisch, want oplossingen voor het mobiliteitsprobleem raken aan onze manier van leven.

Laat ons de context even schetsen. De salariswagen, vaak 'bedrijfswagen' genoemd, werd in het leven geroepen om aan de werknemer een loonsupplement te kunnen bezorgen waarop geen sociale bijdragen en bijkomende belastingen verschuldigd waren. De werkgever stort alleen maar een solidariteitsbijdrage aan

de RSZ in plaats van de gebruikelijke sociale bijdragen. De bedrijfswagen wordt zowel voor het werk als voor privédoeleinden gebruikt. Maar natuurlijk moedigt dit systeem het gebruik van de auto aan en dat terwijl zowel mobiliteit als milieu grote maatschappelijke uitdagingen zijn.

Cash for car

Zo is het idee van een **mobiliteitsvergoeding** ontstaan, ook bekend onder de term 'cash for car'. De werknemer ruilt zijn bedrijfswagen in tegen een vergoeding die hetzelfde fiscaal en sociaal statuut heeft als die wagen. De mobiliteitsvergoeding kent tot nu toe weinig succes en daar zijn meerdere redenen voor. De formule zou onder meer niet flexibel genoeg zijn. De werknemer moet zijn salariswagen inleveren, maar mag de

mobiliteitsvergoeding niet combineren met een verplaatsingsvergoeding voor het woon-werkverkeer.

Een ruimer alternatief

Het **mobiliteitsbudget** daarentegen, aangenomen in de Kamer eind februari 2019 en van toepassing sinds 1 maart 2019, laat wel toe om verschillende **milieuvriendelijkere vervoermiddelen** te combineren. De werknemer kan zijn bedrijfswagen

inruilen tegen een jaarlijks mobiliteitsbudget dat overeenkomt met de jaarlijkse kostprijs van een bedrijfswagen voor de werkgever. Bij de besteding van het budget kiest de werknemer uit drie categorieën, in de wet pijlers genoemd. De eerste pijler voorziet in de vervanging van de bedrijfswagen door een milieuvriendelijker exemplaar (een elektrische of een hybride wagen of een wagen met lage CO₂-uitstoot).

In de tweede categorie kan de werknemer zijn budget geheel of gedeeltelijk gebruiken voor meerdere **alternatieve en duurzame vervoerwijzen** (fiets, openbaar vervoer, autodelen,...). Aan de tweede pijler is een specifiek voordeel gekoppeld: wie binnen een straal van 5 km van zijn werkplaats woont, kan zijn mobiliteitsbudget ook gebruiken om zijn huur of de intresten op zijn hypothecaire lening te betalen. Zo wil de wetgever mensen aanmoedigen om dicht bij hun werk te gaan wonen.

De derde pijler ten slotte betreft de **uitbetaling van het saldo** dat niet

werd besteed in de twee andere pijlers.

Wie komt in aanmerking?

Eerst en vooral: de werkgever is niet verplicht om deze systemen toe te passen en als hij het doet, kan hij de werknemer niet verplichten er gebruik van te maken. Zowel de mobiliteitsvergoeding als het mobiliteitsbudget zijn een mogelijkheid, geen verplichting.

Om in aanmerking te komen voor een mobiliteitsvergoeding of -budget moet de werknemer gedurende minstens drie maanden voorafgaand aan de aanvraag over een bedrijfswagen beschikt hebben en de voorbije drie jaar minstens twaalf maanden ononderbroken een bedrijfswagen gebruikt hebben. Komen ook in aanmerking: de werknemers die

geen bedrijfswagen hadden, maar er wel recht op hadden gedurende de drie maanden voorafgaand aan de aanvraag en gedurende minstens twaalf ononderbroken maanden tijdens de voorbije drie jaar. Nieuw aangeworven werknemers kunnen in het systeem stappen van bij hun indiensttreding op voorwaarde dat hun functie recht geeft op een bedrijfswagen.

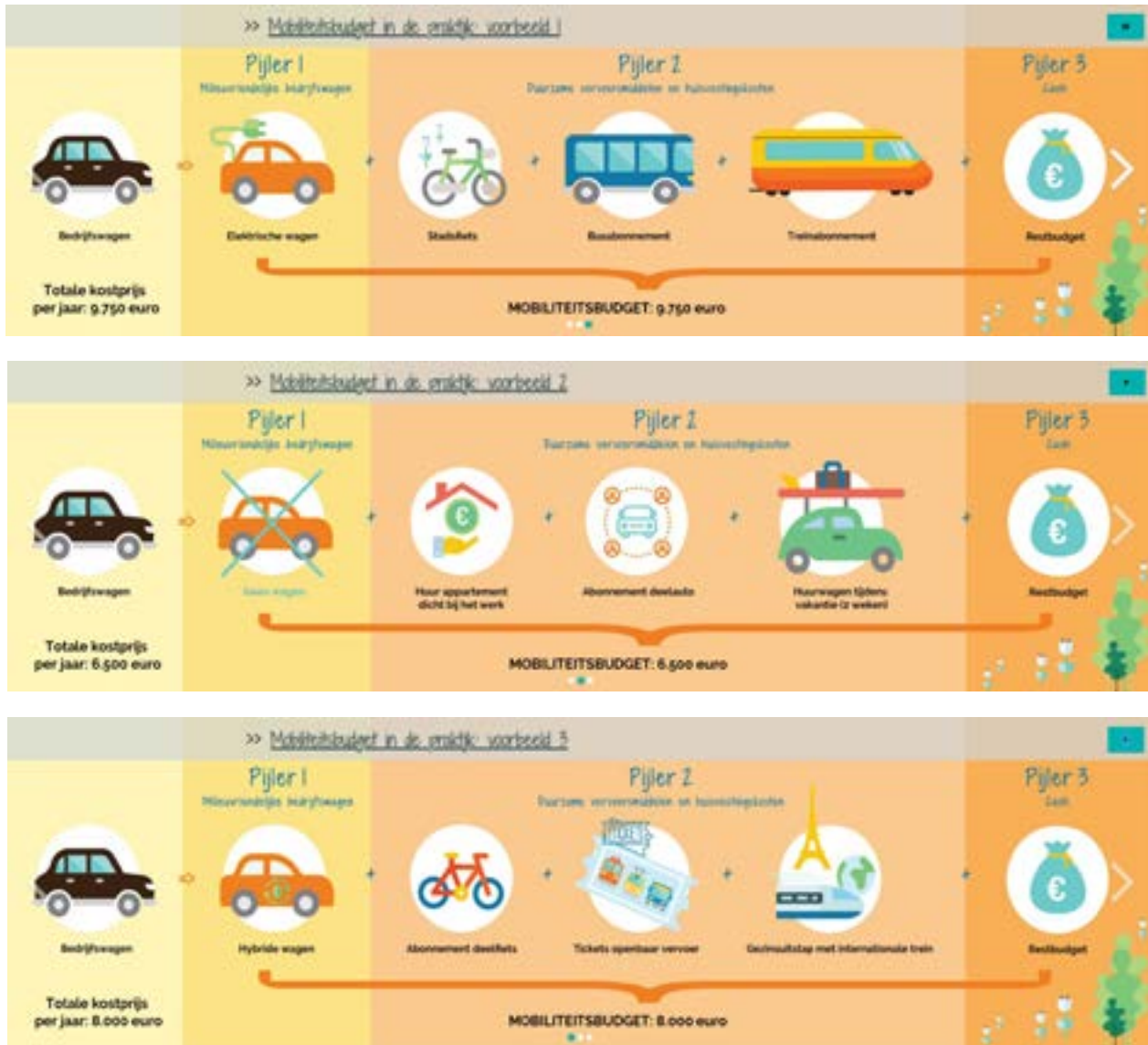
Dubbel systeem overbodig

Het wetsontwerp voor de invoering van het mobiliteitsbudget werd met een zeer ruime meerderheid aangenomen in de Kamer. Bij de stemming over het wetsontwerp betreffende de mobiliteitsvergoeding daarentegen waren er heel wat neen-stemmen omdat nogal wat Kamerleden dit systeem overbodig vonden.

Toch werden er ook bij het mobiliteitsbudget vragen gesteld. Moet het systeem niet worden opengesteld voor iedereen, in plaats van alleen voor werknemers die recht hebben op een bedrijfswagen? Moet het resterende saldo niet als een

Enkele voorbeelden

Bron: <https://mobiliteitsbudget.be>

salaris worden beschouwd waarop bijgevolg sociale bijdragen verschuldigd zijn? Moet de straal van 5 km rond de werkplaats die recht geeft op bijkomende mogelijkheden niet worden uitgebreid naar 10 km? Ondanks deze vragen en bedenkingen waren de Kamerleden het erover eens dat het mobiliteitsbudget een grote stap is naar een betere en milieuvriendelijkere mobiliteit.

Meer info over het mobiliteitsbudget

Hoe een aanvraag indienen? Welke vervoersvormen vallen onder de 2de pijler? Wordt het mobiliteitsbudget geïndexeerd? Ben je een werkgever die het systeem wil invoeren of een werknemer die er gebruik van wil maken: de website <https://mobiliteitsbudget.be> geeft een antwoord op al je vragen.

www.dekamer.be

- [Mobiliteitsvergoeding: zittingsperiode 54 > doc nr 2838 en 3382](#)
- [Mobiliteitsbudget: zittingsperiode 54 > doc nr 3381](#)

Naar Verslag

Ziekenhuizen gaan netwerken

Wat gezondheidszorg betreft, is België een van de beste leerlingen uit de Europese klas. Dat moet in de toekomst zo blijven. Om ervoor te zorgen dat ook de toekomstige generaties een beroep kunnen doen op een kwalitatief hoogstaande, toegankelijke en betaalbare gezondheidszorg moeten de ziekenhuizen vanaf uiterlijk 1 januari 2020 samenwerken in netwerken. De Kamer nam al in februari 2019 een wetsontwerp aan dat daartoe het juridische kader creëert. Er komen maximaal 25 netwerken: 13 in Vlaanderen, 8 in Wallonië en 4 in Brussel.

Voor alle betrokkenen, ziekenhuizen, hun personeel en andere medische zorgverleners betekent dit een ingrijpende verandering. Maar niets doen is geen optie. De ziekenhuizen staan voor grote uitdagingen. Enerzijds is er de vergrijzing van de bevolking en neemt het aantal chronisch zieken toe. Anderzijds wordt de medische zorgverlening almaar gespecialiseerder en bijgevolg ook duurder. Als elk ziekenhuis elke behandeling wil aanbieden, moet er massaal geïnvesteerd worden in personeel, in dure toestellen en infrastructuur. Dat is niet haalbaar. Bovendien zagen heel wat ziekenhuisdiensten de voorbije jaren al te weinig patiënten om rendabel te zijn. Mede daardoor is een aantal ziekenhuizen in de rode cijfers terechtgekomen. Door de samenwerking zullen de patiënten altijd op de best mogelijke kwaliteit kunnen rekenen. Indien mogelijk in het ziekenhuis dicht bij hen in de buurt, indien nodig in een ziekenhuis iets verderaf. De patiënt behoudt evenwel zijn keuzevrijheid. Hij kan zich laten behandelen in het ziekenhuis van zijn keuze, voor zover de desbetreffende specialist daar aanwezig is.

Locoregionaal en supraregionaal

De wet maakt een onderscheid tussen locoregionale en supraregionale zorgopdrachten. Locoregionale netwerken vormen de kern van de nieuwe organisatie. Zij bieden locoregionale zorg aan. Dat is zorg die om diverse redenen in de buurt van de woonplaats van elke patiënt aangeboden moet kunnen worden, zoals bijvoorbeeld courante chirurgie, een dagkliniek,... Een locoregionaal netwerk is

m.a.w. een vast samenwerkingsverband waarbinnen ziekenhuizen hun algemeen medisch aanbod op elkaar afstemmen. Alle algemene en universitaire ziekenhuizen moeten deel uitmaken van een locoregionaal netwerk.

Daarnaast zijn er ook supraregionale netwerken die instaan voor supraregionale zorg. Die zorg wordt georganiseerd over de netwerken heen. Het betreft heel complexe behandelingen die veel expertise en/of bijzonder materiaal vergen. Dergelijke behandelingen worden niet noodzakelijk binnen elk locoregionaal netwerk aangeboden. Netwerken moeten voor supraregionale zorgopdrachten die ze zelf niet aanbieden een samenwerkingsovereenkomst sluiten met 1 tot 3 zogenaamde referentiepunten (ziekenhuizen waar de zorg wel aangeboden wordt). Daardoor kunnen ze patiënten die een dergelijke behandeling nodig hebben snel naar het meest aangewezen ziekenhuis doorverwijzen. Een voorbeeld van een supraregionale zorgopdracht is de chirurgie bij slokdarm- of pancreaskanker. Tot nu toe mocht elk ziekenhuis in België die behandeling uitvoeren, ook al had het niet voldoende expertise.

Geen fusie

De verplichte samenwerking van ziekenhuizen in netwerken is iets anders dan een fusie. De individuele ziekenhuizen blijven verantwoordelijk voor alle bevoegdheden die niet uitdrukkelijk zijn toegewezen aan het netwerk waarvan ze deel uitmaken. De ziekenhuizen behouden hun rechtspersoonlijkheid,

hun erkenningsnummer, hun financiële verantwoordelijkheid, ... Elk ziekenhuis behoudt zijn identiteit en beleid en kan die zelfs versterken door zich bijvoorbeeld te specialiseren in welbepaalde locoregionale zorgopdrachten.

www.dekamer.be

Zittingsperiode 54 > doc nr 3275

Naar Verslag

Gelijke behandeling voor artsen met Belgisch en buitenlands diploma

In België zijn sinds jaren heel wat artsen en tandartsen aan de slag die hun diploma behaalden aan een buitenlandse universiteit. Dat komt goed uit want ons land kampt in bepaalde medische disciplines met ernstige tekorten. Maar er zijn ook minpunten. Enerzijds kan het feit dat buitenlandse artsen de taal van het gebied waar ze werken niet voldoende beheersen voor problemen zorgen. Anderzijds kan het feit dat die (tand)artsen hun beroep uitoefenen in ons land een tekort in hun land van herkomst veroorzaken. En dat willen wij niet.

De sterke vertegenwoordiging van buitenlandse artsen in ons land is onder meer het gevolg van een ongelijke behandeling. Voor artsen en tandartsen die hun diploma in België behaalden, geldt een contingentering. Daardoor is het aantal artsen en tandartsen wier prestaties recht geven op een tegemoetkoming door de ziekte- en invaliditeitsverzekering beperkt. Die

beperking gold tot nu toe niet voor hun collega's met een buitenlands diploma. Begin 2019 nam de Kamer een wetsvoorstel aan om die ongelijke behandeling de wereld uit te helpen. In de toekomst zal de contingentering van toepassing zijn op alle beoefenaars van de geneeskunde en de tandheelkunde. Maar hoeveel (tand)artsen heeft ons land precies nodig? Dat is een vraag voor de Planningscommissie. De **Planningscommissie** onderzoekt hoeveel tandartsen, artsen, kinesitherapeuten, vroedvrouwen en logopedisten nodig zijn in ons land en

brenkt daarover advies uit aan de minister van Volksgezondheid.

Het wetsvoorstel werd aangenomen met een ongewone meerderheid. 36 Kamerleden stemden voor, 2 tegen en maar liefst 90 leden onthielden zich. Velen stelden zich de vraag of deze maatregel nu de beste oplossing was. Waarom niet de contingentering afschaffen, of nagaan wat er in het verleden fout gelopen is bij de toepassing ervan. Voor alle argumenten in het debat verwijzen we graag naar het verslag van de plenaire vergadering.

www.dekamer.be

➤ [Het wetsvoorstel > zittingsperiode 54 > doc nr 3032](#)

➤ [Debat > plenaire vergadering van 21 februari 2019](#)

De Planningscommissie >

<https://overlegorganen.gezondheid.belgie.be/>

Goed nieuws voor (toekomstige) zelfstandigen

Je eigen zaak runnen. Je eigen business plan ontwerpen. Je klanten een topservice verlenen. Zelf je uren bepalen. Ben jij ook één van die jongeren die ervan droomt een bedrijfje op te starten? Dan is er goed nieuws. De wetgever sleutelde het voorbije jaar aan het statuut van de zelfstandigen. Mannelijke zelfstandigen hebben vanaf nu recht op vaderschapsverlof en er komt een betere regeling bij arbeidsongeschiktheid en faillissement. Het wordt dus makkelijker om gezin en werk te combineren, een aantal ongelijkheden tussen werknemers en zelfstandigen werd weggewerkt en zelfstandig ondernemen wordt aangemoedigd.

Vaderschapsverlof

Maatregelen om personen toe te laten werk en gezin beter te combineren worden anno 2019 alom toegejuicht. Voor werknemers bestaat het stelsel van vaderschapsverlof al jaren en het werd recent nog uitgebreid. De moederschapsrust voor zelfstandigen werd in 2017 uitgebreid. In mei 2019 werd een volgend puzzelstukje gelegd door de invoering van vaderschapsverlof voor mannelijke zelfstandigen, ook wanneer zij meeouder zijn van het kind waarvoor het verlof aangevraagd wordt. Zij hebben nu recht op maximaal tien dagen vaderschapsverlof. Het is weliswaar een mogelijkheid, geen must. Het verlof kan opgenomen worden binnen een termijn van vier maanden na de geboorte van het kind. Er zijn enkele verschillen met het sociaal stelsel van de werknemers. Zelfstandigen kunnen hun verlofdagen opsplitsen in twintig halve dagen en hebben de keuze tussen enerzijds tien verlofdagen en anderzijds acht verlofdagen in combinatie met vijftien dienstencheques. Hoewel de uitvoering van de nieuwe regeling nog wat moet worden gefinetuned, blijkt uit het aantal aanvragen dat de nieuwe wet tegemoetkomt aan een reële vraag van jonge

gezinnen. Tijdens de eerste vijf maanden vroegen immers al 2000 zelfstandige jonge vaders betaald vaderschapsverlof aan.

Afschaffing wachttijd

Een tweede belangrijk verschil tussen de sociale statuten van werknemers en zelfstandigen betrof de vergoeding bij ziekte. Werknemers hebben sinds 2014 recht op een gewaarborgd loon vanaf de eerste dag ziekteverlof. Voor zelfstandigen gold er een wachttijd van veertien dagen. Niet meer van deze tijd, oordeelden de Kamerleden. En dat is niet alleen een kwestie van gelijke behandeling maar ook van volksgezondheid. In het verleden bleven veel zelfstandigen toch doorwerken uit financiële noodzaak en negeerden ze zelfs het advies van hun arts om het werk te onderbreken. In maart 2019 namen de Kamerleden een wetsvoorstel aan om de wachttijd af te schaffen. Zelfstandigen worden nu vanaf de eerste ziekte dag vergoed, op

voorwaarde dat de arbeidsongeschiktheid langer dan zeven dagen duurt.

Uitbreiding overbruggingsrecht

Een derde en zeer belangrijke wijziging ten slotte is de uitbreiding van het overbruggingsrecht. Dat is het recht waarop zelfstandigen een beroep kunnen doen als ze failliet gaan, als ze de deuren moeten sluiten door omstandigheden onafhankelijk van hun wil, zoals een brand, zware schade aan hun gebouw, een beroepsallergie waardoor ze niet langer kunnen werken, of als ze hun zelfstandige activiteiten stopzetten omdat ze zich in economische moeilijkheden bevinden. Door de uitbreiding van het overbruggingsrecht kan een groter aantal zelfstandigen ervan genieten. Het overbruggingsrecht omvat:

- Het behoud van het recht op kinderbijslag en geneeskundige verzorging gedurende maximaal 4 kwartalen zonder dat sociale bijdragen moeten worden betaald.
- Een financiële uitkering, gelijk aan het minimumpensioen voor zelfstandigen, gedurende ten hoogste 12 maanden.

Wat is er veranderd?

- Nu kunnen **meewerkende echtgenoten en helpers van een zelfstandige** waarvan de onderneming failliet werd verklaard ook aanspraak maken op het overbruggingsrecht.
- Het overbruggingsrecht is beperkt tot 12 maanden financiële uitkering en vier kwartalen behoud van sociale rechten. Die beperking blijft behouden. Maar de totale duur voor de **volledige loopbaan** wordt verhoogd indien de zelfstandige kan

aantonen dat hij pensioenrechten heeft opgebouwd als zelfstandige gedurende minstens 60 kwartalen (= 15 jaar loopbaan). In dat geval kan hij gedurende maximaal 24 maanden een financiële uitkering ontvangen en zijn sociale rechten gedurende maximaal 8 kwartalen behouden.

- Het overbruggingsrecht kon enkel toegekend worden aan zelfstandigen die het slachtoffer waren van één van de volgende vier situaties waardoor ze, **onafhankelijk van hun wil**, tijdelijk of definitief elke professionele activiteit moesten stopzetten: een natuurramp, een brand, elke vernieling van hun beroepsgebouwen of professionele uitrusting veroorzaakt door een derde, of een allergie.

De **wet van 2 mei 2019** brengt de volgende **wijzigingen** aan:

- Het begrip 'vernieling' wordt vervangen door '**beschadiging**' en behelst elke vorm van beschadiging die

beroepsgebouwen of professionele uitrusting onbruikbaar maakt. De beschadiging moet dus niet specifiek veroorzaakt worden door een derde.

- Er wordt een vijfde situatie voorzien die onafhankelijk van de wil van de betrokkene, de uitoefening van elke zelfstandige activiteit tijdelijk of definitief onmogelijk heeft gemaakt waardoor ook in dit geval een overbruggingsrecht toegekend kan worden: de '**beslissing van een derde economische actor of gebeurtenis die economische impact heeft**'. Hieronder valt elke gebeurtenis van een derde economische actor of elke gebeurtenis waarvan de economische impact de activiteit van de aanvrager rechtstreeks en aanzienlijk raakt. Dat betekent dat zelfstandigen die in de problemen komen door bijvoorbeeld de verdwijning van een belangrijke klant, een crisis in de sector, door wegenwerken enz. nu ook in aanmerking kunnen komen voor het overbruggingsrecht.

www.dekamer.be

(telkens eerst zittingsperiode 54 selecteren)

- [Vaderschapsverlof > doc nr 3532](#)
- [Afschaffing wachttijd > doc nr 3098](#)
- [Uitbreiding overbruggingsrecht > doc nr 3656](#)

Verslag Vaderschapsverlof

Verslag Afschaffing wachttijd

Verslag Overbruggingsrecht

Het 'recht om vergeten te worden'

voor wie hersteld is van kanker

Goed nieuws voor personen die al minstens 10 jaar hersteld zijn van kanker. Vanaf 1 februari 2020 kunnen zij het 'recht om vergeten te worden' invoeren wanneer ze een schuldsaldoverzekering moeten sluiten. De Kamer heeft beslist dat verzekeraars geen rekening meer mogen houden met dat medische verleden om een bijpremie aan te rekenen of om de verzekering te weigeren.

Na het gevecht tegen de ziekte wacht personen die kanker hebben gehad en medisch genezen verklaard zijn vaak ook nog een gevecht met de verzekeringsmaatschappij. Wanneer zij een hypotheeklening aanvragen en dus een schuldsaldoverzekering nodig hebben, worden ze vaak geconfronteerd met hoge bijpremies, als ze al niet geweigerd worden. De schuldsaldoverzekering is een overlijdensverzekering die wordt afgesloten voor de duur van een lening

en die ervoor zorgt dat bij vroegtijdig overlijden van de verzekerde de lening geheel of gedeeltelijk wordt terugbetaald. Op die manier komt de terugbetaling niet op de schouders van de erfgenamen. De premie van dit soort verzekeringen wordt berekend op basis van de levensverwachting van de verzekerde, rekening houdend met zijn gezondheidstoestand en zijn medisch verleden. Voor verzekerden met een zwaar medisch verleden kan de premie hoog zijn.

Strikte voorwaarden

Het recht om vergeten te worden kan toegepast worden wanneer de kankerbehandeling minstens tien jaar geleden succesvol werd beëindigd en voor zover er geen herval plaatsvond binnen die termijn. De wet is van toepassing op twee types van schuldsaldoverzekeringen: die gekoppeld aan een professioneel krediet en die gekoppeld

aan een hypotheeklening gesloten voor de aankoop, verbouwing of bouw van een eigen en enige woning. Ze is dus bijvoorbeeld niet van toepassing bij de aankoop van een tweede woning of de aankoop van een appartement met het oog op verhuur. Als de voorwaarden vervuld zijn, mag de verzekeraar vanaf 1 februari 2020 geen rekening meer houden met de medische voorgeschiedenis om een bijpremie aan te rekenen of een verzekering te weigeren. Maar de verzekerde moet de medische feiten wel melden. De verzekeraar mag de betrokken ziekte bovendien niet uitsluiten uit de verzekeringsovereenkomst.

Referentierooster

De wet bepaalt dat de regering een referentierooster kan opmaken. Daarin kunnen enerzijds de kankeraandoeningen worden vermeld waarvoor de termijn van 10 jaar verkort kan worden en anderzijds de chronische

ziekten waarvoor een verzekering niet mag worden geweigerd en waarvoor een bijpremie verboden is of beperkt moet blijven. Het Koninklijk Besluit van 26 mei 2019 heeft 9 kankers gedefinieerd waarvoor de termijn verkort wordt. Zo wordt de termijn bijvoorbeeld beperkt tot 1 jaar voor bepaalde borstkankers en tot 5 à 8 jaar voor sommige types nierkanker. Het rooster bevat ook een lijst met chronische ziekten, zoals hepatitis C en HIV met vermelding van de termijn en de maximumdrempel voor de bijpremie. Het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg zal het referentierooster tweejaarlijks evalueren in functie van de medische vooruitgang.

Een eerste stap

De Kamerleden gaven toe: dit is maar een eerste stap. Er moet worden nagedacht over wat te doen met andere verzekeringsovereenkomsten en andere ziekten. Maar ondanks deze bedenking werd de tekst toch unaniem aangenomen.

www.dekamer.be

➤ [Zittingsperiode 54 > doc nr 3524](#)

Koninklijk Besluit van 26 mei 2019, BS 14 juni 2019 >

<http://ejustice.just.fgov.be/>

Naar Verslag

De Kamerleden reizen CO₂-neutraal

Sinds kort betaalt de Kamer een CO₂-compensatie voor verplaatsingen die de Kamerleden doen in het kader van parlementaire zendingen.

Alle gemotoriseerde verplaatsingen, of het nu met de bus, de trein, de auto, de boot of het vliegtuig is, veroorzaken CO₂-uitstoot en die is medeverantwoordelijk voor de opwarming van de aarde. De nadelige gevolgen van je verplaatsing kan je compenseren door een CO₂-compensatie te betalen. Je levert dan een financiële

bijdrage aan een CO₂-reductieproject waarbij de CO₂-reductie gelijk is aan het volume CO₂ dat uitgestoten wordt door je reis. Er wordt rekening gehouden met de afstand en het gekozen vervoermiddel.

De Kamer gebruikt hiervoor het platform 'Greentripper'. Voor verplaatsingen met de auto, de trein en de bus houdt het platform bij de berekening van het bedrag rekening met het energieverbruik (benzine, diesel, elektriciteit,...). Voor vliegtuigreizen worden alle aspecten van je reis die een CO₂-uitstoot veroorzaken in rekening gebracht. Zo wordt bijvoorbeeld ook gekeken naar de gevolgen van de condensatiestrepen, dat zijn de witte strepen die je ziet aan de hemel wanneer een vliegtuig of grote hoogte overvliegt.

12

2

21

ecolo
GROEN
werkt voor iedereen

PVDA
PTB

12

REGE

REGERING

Patrick Dewael

Kamervoorzitter

20

9

5-12-2019

14

18

24

1 indép. /
onafh.

12

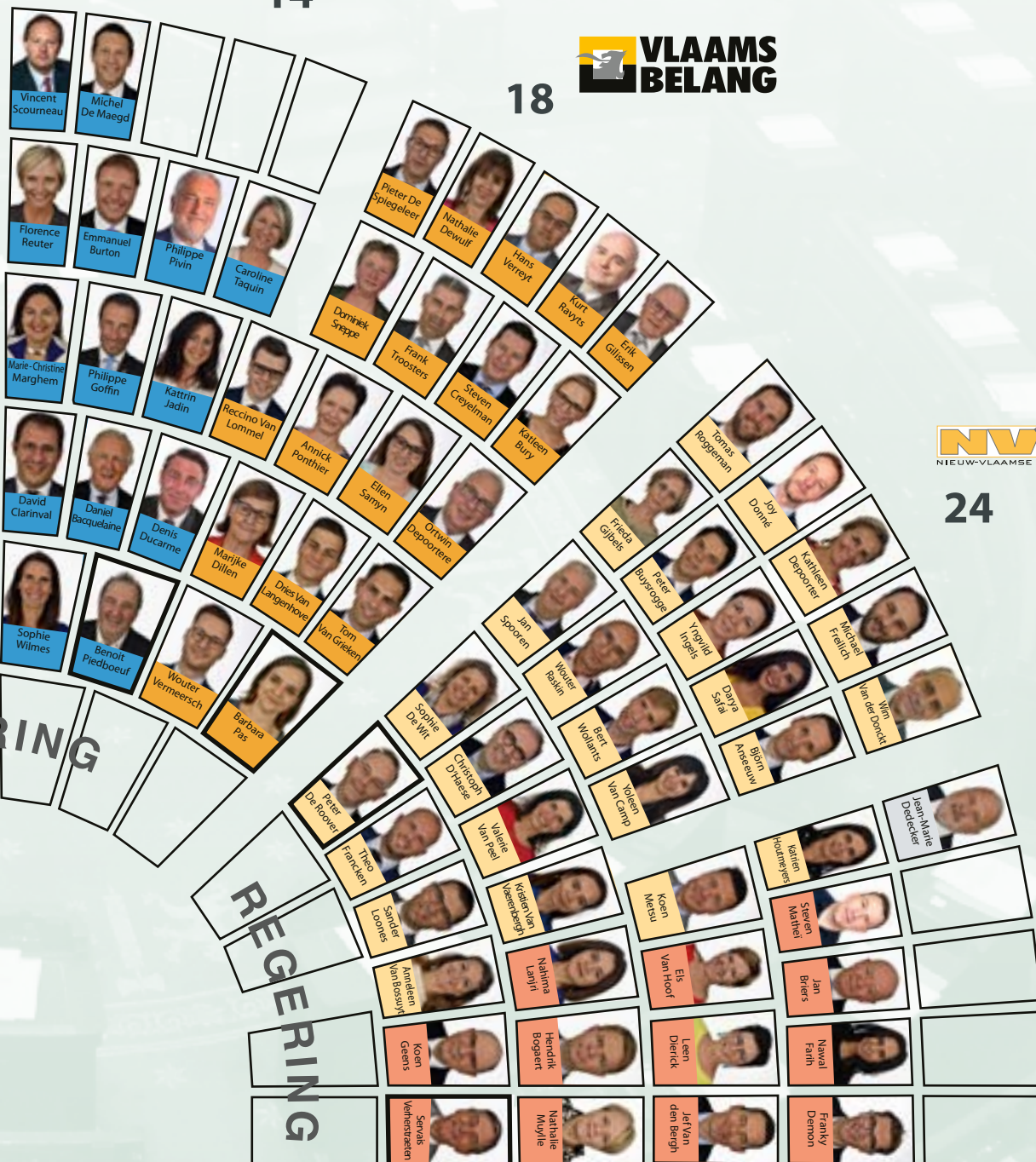

centre démocrate humaniste

5

RING

REGERING

Van petitieright naar volwaardig burgerinitiatief

Het recht gehoord te worden kan een middel zijn om burgers en in het bijzonder jongeren bij de organisatie van de samenleving te betrekken. Hoe meer een beslissing gedragen wordt, hoe meer mensen en ondernemingen zich bij het beleid en hun overheid betrokken voelen. Een betrokken overheid besteedt met andere woorden veel belang aan participatie, aan inspraak en dialoog. Zo staat het in de toelichting van het wetsvoorstel dat Kamerleden van Groen, PS, MR, CD&V, Open Vld, sp.a, cdH en Ecolo begin 2019 indienden in de Kamer. Twee maanden later werd het voorstel met een ruime meerderheid aangenomen in de plenaire vergadering. Het petitieright werd daarmee omgevormd tot een volwaardig burgerinitiatief waarmee burgers onderwerpen op de politieke agenda kunnen zetten.

De nieuwe wet is van toepassing op de verzoekschriften die bij de Kamer van volksvertegenwoordigers worden ingediend. Ze stelt dat de hoofddiener van een verzoekschrift dat aan een reeks voorwaarden voldoet het recht heeft om in de bevoegde Kamercommissie gehoord te worden. Als de hoofddiener liever niet zelf het woord voert, kan hij eender welke andere ondertekenaar aanwijzen om in zijn plaats gehoord te worden.

Wat zijn de voorwaarden?

- ✓ Het verzoekschrift moet ingediend worden door ten minste 25 000 natuurlijke personen die hun woonplaats in België hebben en ten minste 16 jaar oud zijn. Ten minste 14 500 ondertekenaars moeten hun woonplaats hebben in het Vlaams Gewest, 2 500 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en 8 000 in het Waals Gewest.
- ✓ Van elke ondertekenaar is de volgende info vereist: de handtekening of elektronische identificatie, de naam, voornamen, geboortedatum en verblijfplaats.
- ✓ Het verzoekschrift moet schriftelijk of elektronisch bij de Kamer worden ingediend.
- ✓ Het moet een concrete vraag bevatten en betrekking hebben op de bevoegdheden van de federale Staat of de belangen ervan.
- ✓ Het moet in overeenstemming zijn met het Europees Verdrag voor de bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden.

Het is aan de Kamer om na te gaan of de voorwaarden om gehoord te worden vervuld zijn. De minimumcijfers per gewest zijn gebaseerd op de bevolkingsaantallen op 1 januari 2017. De ingebouwde drempels werden niet lukraak gekozen. De indieners van het wetsvoorstel gingen na wat gebruikelijk is in de buurlanden en welke aantallen worden gehanteerd voor Europese petities.

Zowat alle Kamerleden konden zich vinden in de doelstelling van dit wetsvoorstel. De burgers meer betrekken bij het beleid en daartoe het petitieright aanpassen: iedereen was en is voor. Toch stemden 33 Kamerleden tegen het voorstel. Zij vielen met name over de bepaling dat de ondertekenaars volgens een bepaalde verdeelsleutel uit de drie gewesten afkomstig moeten zijn. Zij vonden het niet kunnen dat een problematiek die bijvoorbeeld door 50 000 Limburgers aangekaart wordt niet op de parlementaire agenda komt terwijl 25 000 handtekeningen van burgers afkomstig uit de drie

gewesten wel volstaan. Ze noemden dit een onbegrijpelijke vorm van discriminatie. Het al dan niet spreiden van de vereiste handtekeningen over de drie gewesten was tijdens de voorbereidingen inderdaad voorwerp van discussie geweest. Uiteindelijk werd de verplichte spreiding toch als een meerwaarde beschouwd omdat de verzoekschriften moeten gaan over een aangelegenheid die tot

de bevoegdheid van de Kamer en dus tot het federale niveau behoort.

www.dekamer.be

➤ [Parlementair document verzoekschriften Zittingsperiode 54 > doc nr 3542](#)

Naar Verslag

Politieke vernieuwing

Met deze nieuwe wet geeft de Kamer uitvoering aan een van de conclusies van de werkgroep Politieke vernieuwing. Die werd begin 2017 opgericht om het vertrouwen van de burger in de politiek op te krikken. De werkgroep wilde geen selecte club zijn. Pers en publiek konden de besprekingen bijwonen. In juli 2017 deed de werkgroep maar liefst 66 voorstellen. Een ander voorstel had betrekking op de vermogens en mandaten van de politici, waarbij de werkgroep de regels in verband met transparantie nog verstremde. Elke politicus moet nu tot op de cent nauwkeurig aangeven wat hij verdient met zijn publiek mandaat. De werkgroep riep ook, naar het voorbeeld van andere parlementen, het lobbyregister in het leven. Dat is een lijst waarop personen en belangenorganisaties die het wetgevende werk proberen te sturen zich moeten inschrijven.

Het verslag van de werkgroep is te raadplegen op www.dekamer.be

➤ [Zittingsperiode 54 > document nr 2584](#)

PAS DE VISITE
POUR CAUSE DE GREVE

GEEN BEZOEK
WEGENS DE STAKING

Minimumdienstverlening bij staking in de gevangenis

Gevangenen zijn voor essentiële zaken in hun dagelijkse leven totaal afhankelijk van het gevangenispersoneel. Een staking heeft voor hen dan ook zeer grote gevolgen: hun wandeling, de mogelijkheid om te douchen, bezoek van familie of advocaten,... dat alles kan ingeperkt of zelfs geschrapt worden. Bij stakingen in de gevangenissen werden de taken van het gevangenispersoneel dikwijls overgenomen door politieagenten. Maar de situatie kan snel explosief worden. Daarom nam de Kamer in maart 2019 een wet aan die een minimumdienstverlening in de gevangenissen invoert. De fundamentele rechten van de gevangenen in alle omstandigheden respecteren, zelfs bij een staking: dat is de bedoeling.

'Het CPT uit al sinds 12 jaar voortdurend zijn grote bezorgdheid over de ernstige consequenties die kunnen voortvloeien uit collectieve acties door gevangenispersoneel in België. Deze consequenties hebben directe en langdurige gevolgen voor de leefomstandigheden, gezondheid en veiligheid van degenen die onder hun verantwoordelijkheid zijn geplaatst.' Het is in die bewoordingen dat het Europees Comité inzake de voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing (CPT) in juli 2017 de situatie omschreef en België opriep om werk te maken van een gewaarborgde dienstverlening in de gevangenissen. De federale Ombudsman deed herhaaldelijk een zelfde aanbeveling na klachten over de leefomstandigheden van gedetineerden.

De fundamentele rechten van gevangenen waarborgen

De wet somt een reeks voorwaarden op die tijdens de hele duur van de staking vervuld moeten zijn, ongeacht de omstandigheden. Zo moeten de gedetineerden maaltijden ontvangen, de mogelijkheid hebben zich te wassen of 2 keer per week een douche te nemen, noodzakelijke medische zorgen ontvangen, ten minste een uur per dag in de buitenlucht kunnen zijn, de mogelijkheid hebben om in contact te blijven met hun naasten, hun rechten van verdediging kunnen uitoefenen en het bezoek van een advocaat kunnen ontvangen, contact kunnen hebben met een vertegenwoordiger van hun godsdienst of levensbeschouwing, met een consulaire of diplomatieke vertegenwoordiger, en de gevangenis kunnen

Europees Comité inzake de voorkoming van foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing (CPT)

Het CPT bezoekt plaatsen waar personen zijn gehuisvest die door de overheid van hun vrijheid zijn beroofd, om na te gaan hoe die mensen worden behandeld. De bedoeling is hen te beschermen tegen foltering en onmenselijke of vernederende behandeling of bestraffing. Na elk bezoek bezorgt het CPT een verslag met vaststellingen en aanbevelingen aan het desbetreffende land. De verslagen zijn vertrouwelijk, maar het CPT kan beslissen om een publieke verklaring af te leggen wanneer een land geen rekening houdt met de aanbevelingen aan zijn adres. Het CPT is een orgaan van de [Raad van Europa](#) (zie blz. 24).

De federale Ombudsman

Sinds januari 1997 probeert de federale Ombudsman een brug te vormen tussen de burger en de overheid. Sinds 20 jaar helpt de federale Ombudsman de burger een oplossing te vinden voor zijn of haar probleem en werkt hij constructief mee aan een efficiëntere overheid. In het belang van alle burgers. En jaarlijks overhandigt de federale Ombudsman een verslag over zijn activiteiten en vaststellingen aan de voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Meer weten: www.federaalombudsman.be

verlaten indien ze door een rechtbank in vrijheid zijn gesteld of het grondgebied mogen verlaten.

Elke penitentiare instelling moet over een plan beschikken om deze dienstverlening te kunnen organiseren met vermelding van het aantal personeelsleden dat daarvoor nodig is. Het plan moet opgemaakt worden in overleg met de vakbonden. Bij afwezigheid van een

plan zal de minister van Justitie, na raadpleging van het bevoegde overlegcomité, zelf beslissen over de inhoud ervan.

Gewaarborgde toegang

Naast de essentiële diensten die aan de gedetineerden verleend moeten worden, bepaalt de wet ook welke externe personen toegang moeten hebben tot

de gevangenis, ook tijdens een staking. Het betreft onder meer werkwillige personeelsleden, leveranciers van noodzakelijke goederen en diensten, artsen en paramedici, vertegenwoordigers van godsdiensten en lekenconsulenten, magistraten, vertegenwoordigers van de overheid of toezicht- en inspectieorganen en de verantwoordelijken voor het vervoer van de gevangenen.

Sociaal overleg op de eerste plaats

De wet streeft ernaar de fundamentele rechten van de gedetineerden in alle omstandigheden te waarborgen. Bij een conflict wordt voorrang gegeven aan sociaal overleg om een staking te voorkomen. Als er desondanks toch een stakingsaanzegging wordt ingediend, wordt al het mogelijke gedaan om de gevangenis te laten functioneren en de noodzakelijke dienstverlening te organiseren zonder dat politiepersoneel moet worden ingeschakeld. De personeelsleden moeten, ten laatste 72 uur voor de eerste stakingsdag, laten weten of ze al dan niet staken. De verantwoordelijke probeert vervolgens met het aanwezige personeel de dienst te organiseren. Wanneer een staking meer dan twee dagen duurt en wanneer blijkt dat het niet-stakende personeel alleen niet in staat is om de afspraken in het plan na te komen, zal het onder meer mogelijk

zijn om personeel op te vorderen om de continuïteit van de dienst te waarborgen.

Fundamentele rechten in de weegschaal

In het geval van de gevangenen wordt een gewaarborgde minimale dienstverlening uitgewerkt om de fundamentele rechten van de gevangenen te waarborgen, wat op geen enkele andere manier mogelijk is. Het systeem moet bovendien voorkomen dat bij gebrek aan voldoende personeel politieagenten moeten worden ingezet. Daarom werd het legitiem geacht om indien echt nodig personeel te kunnen opvorderen. Dat betekent weliswaar een inperking van het stakingsrecht, maar alleen in duidelijk afgebakende omstandigheden. Anders is het bij de minimale dienstverlening die wordt georganiseerd bij treinstakingen

(meer hierover in magazine nr 21). Bij treinstakingen moet de NMBS proberen een alternatief vervoerplan uit te werken op basis van het aanwezige personeel, maar in geen geval kan personeel worden opgevorderd.

Symptoombestrijding

Tijdens de hoorzittingen en debatten in de Kamer onderstreepten bepaalde Kamerleden dat zowel de arbeidsomstandigheden van het personeel als de leefomstandigheden van de gevangenen bijzonder slecht zijn. De gevangenen zijn overbevolkt, de gebouwen zijn vervallen en er is, zelfs in normale tijden, te weinig personeel om het dagelijkse werk uit te voeren. Met een gewaarborgde minimale dienstverlening los je die problemen niet op. De wet bestrijdt alleen de symptomen maar pakt de problemen niet bij de wortels aan.

Raad van Europa

De Raad van Europa is de belangrijkste organisatie voor de verdediging van de mensenrechten op het Europese continent. De Raad telt 47 lidstaten waaronder de 28 lidstaten van de Europese Unie. Alle lidstaten hebben de Europese mensenrechtenconventie ondertekend.

Meer weten: [infofiche 36.00](#)

www.dekamer.be

➤ [Zittingsperiode 54 >](#)
[document 3351](#)

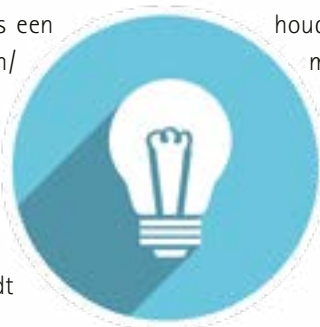
Naar Verslag

Sociaal tarief energie

De voorbije jaren zijn de energieprijzen fors gestegen. Daardoor hebben steeds meer gezinnen het moeilijk om hun woning te verwarmen en hun energiefacturen te betalen. Bepaalde personen die zich in een sociaal en financieel moeilijke situatie bevinden, genieten van een sociaal tarief voor energie. Daardoor betalen ze minder voor gas en elektriciteit. De Kamer nam twee wetten aan om de lijst van personen die voor dat tarief in aanmerking komen te actualiseren, het systeem te verbeteren en uit te breiden tot installaties voor de levering van warmte op afstand.

Een residentiële klant is een klant die elektriciteit en/of aardgas aankoopt voor eigen huishoudelijk gebruik. Als hij een bescheiden inkomen heeft of zich in een kwetsbare situatie bevindt

en hij als beschermde klant erkend kan worden (zie lager), dan kan hij een sociaal energietarief genieten en zijn gas en elektriciteit aankopen tegen de laagste marktprijs. Die prijs wordt zesmaandelijks vastgelegd door de regulator voor gas en elektriciteit en is identiek in heel België, ongeacht wie de energieleverancier of -verdelers is. Voor gas is dat een vaste prijs maar voor elektriciteit varieert de prijs volgens het type teller. Gezinnen die recht hebben op het sociaal tarief voor energie betalen geen huur voor hun teller. De Kamer heeft de mogelijkheid ingevoerd om het sociaal tarief voor energie vanaf 1 januari 2020 uit te breiden naar verwarming en huis-

houdelijk warm water. In de meeste gevallen wordt het sociaal tarief automatisch toegekend door de federale overheidsdienst Economie die de lijst met betrokken

personen aan de energieleveranciers bezorgt.

Residentieel beschermde klant

Om als residentieel beschermde klant erkend te worden, moet de klant kunnen aantonen dat hijzelf of iedere persoon die onder hetzelfde dak woont bepaalde uitkeringen of tegemoetkomingen geniet. Het kan gaan om OCMW-steun (leefloon,...), een tegemoetkoming door de FOD Sociale Zekerheid (tegemoetkoming aan personen met een handicap,...) of door de Federale Pensioendienst (gewaarborgd inkomen voor bejaarden,...). Bovendien kunnen gezinnen die een sociaal appartement huren, beheerd door een sociale huisvestingsmaatschappij en dat aangesloten is op

op het sociaal tarief voor energie dat tarief enkele maanden mislopen omdat de beslissing van de Directie-generaal Personen met een handicap op zich laat wachten. De vergoeding voor personen met een handicap wordt sinds lang met terugwerkende kracht toegekend: vanaf het ogenblik waarop de persoon de voorwaarden vervult om de vergoeding te ontvangen. Voor het sociaal tarief energie was dat tot nu toe niet het geval. Maar daar komt binnenkort verandering in. De Kamer heeft unaniem een wetsvoorstel aangenomen waardoor vanaf 1 januari 2020 het sociaal tarief voor energie aan personen met een handicap met dezelfde terugwerkende kracht wordt toegekend als de vergoeding voor personen met een handicap.

een installatie van collectieve verwarming ook het sociaal tarief voor energie genieten. De lijst met categorieën van mogelijk begunstigen werd geactualiseerd, aangenomen door de Kamer en zal van 1 januari 2020 van toepassing zijn.

Toekenning met terugwerkende kracht

Soms gebeurt het dat personen met een handicap die ook recht hebben

www.dekamer.be

- Zittingsperiode 54 > [doc nr 2227](#): retroactiviteit bij de toekenning van het sociaal tarief voor energie voor personen die een tegemoetkoming ontvangen als persoon met een handicap
- Zittingsperiode 54 > [doc nr 3563](#): categorieën personen die van het sociaal tarief energie kunnen genieten en uitbreiding naar systemen voor warmtevoorziening op afstand

Verslag Sociaal tarief

Verslag Warmtevoorziening

Heb ik recht op het sociaal tarief?

De website van de FOD Economie geeft een overzicht van de betrokken categorieën. Aan de hand van een vragenlijst kan je nagaan of je in aanmerking komt, of je het sociaal tarief al geniet en voor welke termijn.

<https://economie.fgov.be>

© Adobe Stock

Leerplicht vanaf 5 jaar

Vanaf schooljaar 2020-2021 verandert de dagelijkse realiteit van een groep 5-jarige kleuters en hun ouders. De wet die de leerplicht laat ingaan op vijf jaar treedt op 1 september 2020 in werking. In ons land zijn er weliswaar weinig 5-jarigen die helemaal niet naar school gaan, maar een grotere groep leeftijds-genootjes gaat maar af en toe naar de kleuterklas. Dat zal vanaf volgend schooljaar dus niet meer kunnen.

Bovendien tonen onderzoeken ook aan dat kinderen die vroeg naar de kleuterschool zijn gestuurd, intellectuele en sociaal-emotionele vaardigheden ontwikkelen waardoor ze later makkelijker goede schoolresultaten behalen. De schoolplichtige leeftijd verlagen is dus een geschikt instrument om de nadelige gevolgen van sociale ongelijkheid te beperken.

samenwerking tussen het educatieve team, de schooldirectie en de ouders kan bovendien vroeger starten, wat het welbevinden en de schoolresultaten van het kind ten goede kan komen.

Door deze aanpassing stemt de leerplichtleeftijd nu overeen met het begin van de leerplicht in tal van andere landen.

Door de leerplicht te laten starten op vijf jaar zullen alle kinderen vóór de aanvang van het basisonderwijs minstens een jaar de tijd hebben gehad om zich in een ander sociaal milieu dan het gezinsmilieu te integreren en om met het schoolmilieu vertrouwd te raken. De

Voor de gemeenschappen, die bevoegd zijn voor onderwijs, heeft deze wijziging een aantal gevolgen. Zij zullen hun controlesystemen moeten uitbreiden. Bovendien moet de vorming van kleuterleid(st)ers worden bijgestuurd. Want artikel 24 van de Grondwet stelt dat alle leerlingen die leerplichtig zijn, ten laste van de gemeenschap recht hebben op een morele of religieuze opvoeding.

Door de aanpassing van de wet van 29 juni 1983 wilden Kamerleden het probleem van sociale ongelijkheid al op vroege leeftijd aanpakken. Uit studies blijkt namelijk dat kinderen uit sociaal minder gegoede gezinnen vanaf het eerste leerjaar achterstand oplopen ten opzichte van kinderen uit sociaal meer gegoede families.

www.dekamer.be

➤ [Zittingsperiode 54 >](#)
[doc nr 0051](#)

Naar Verslag

Lopende zaken

Een bijzondere periode voor de Kamer

In de nasleep van de politieke crisis over het VN-migratiepact van Marrakesh, stapte de N-VA eind 2018 uit de regering en bood eerste minister Michel het ontslag van zijn regering aan bij de Koning. Sindsdien is de regering in lopende zaken, maar de Kamer behoudt wel haar volle bevoegdheden. Toch is het ook in de Kamer veel moeilijker geworden om nog wetten aan te nemen, aangezien de overblijvende regeringspartijen (MR, CD&V en Open Vld) geen meerderheid meer hebben. Daardoor moet voor elke wettekst afzonderlijk telkens weer gezocht worden naar voldoende steun bij andere partijen. Dat maakt de debatten minder voorspelbaar dan tijdens een periode met een normaal functionerende regering.

Op 21 december 2018, bij de aanvaarding van het ontslag van de regering, belastte de Koning de ontslagnemende regering met de lopende zaken. Dat betekent dat de regering zich sindsdien alleen nog mag bezighouden met dringende zaken en zaken van dagelijks bestuur, en dat zij geen belangrijke beslissingen meer kan nemen. De Kamer, die onder andere als taak heeft de regering te controleren, kan dat immers niet langer op een doeltreffende wijze doen. Kamerleden kunnen ministers uiteraard nog altijd ondervragen over allerlei zaken, maar wanneer ze het niet eens zijn met een bepaalde regeringsbeslissing, hebben ze geen stok meer achter de deur om de regering op andere gedachten te brengen. De Kamer kan de regering niet doen vallen want ze is al gevallen.

De Kamer werkt voort

Dat de regering in lopende zaken is, verhindert echter niet dat Kamerleden nog wetsvoorstellen indienen. Alleen is het veel moeilijker geworden om die voorstellen nog goedgekeurd te krijgen, omdat er geen vanzelfsprekende meerderheid meer is. Dat was al zo sinds de N-VA de regering verliet, maar na de verkiezingen van 26 mei 2019 is het nog veel moeilijker geworden: de overgebleven regeringspartijen hebben sindsdien nog maar 38 leden op 150, ver verwijderd van een meerderheid.

In een periode met een normaal functionerende meerderheid, spreken de partijen die deel uitmaken van de regering vaak op voorhand onder elkaar af (onder andere in het regeerakkoord) welke wetsvoorstellen onder welke voorwaarden kunnen worden goedgekeurd. Zulke duidelijke afspraken vooraf hebben het voordeel dat een samenhangend beleid kan worden gevoerd en dat onenigheid binnen de meerderheid zoveel mogelijk wordt vermeden. De keerzijde van de medaille is dat de uiteindelijke stemming in de plenaire vergadering meestal zeer voorspelbaar is: de leden van de meerderheidspartijen stemmen voor, de leden van de oppositie stemmen tegen. Oppositiepartijen hebben het daarentegen moeilijk om hun voorstellen goedgekeurd te krijgen, omdat ze vaak niet stroken met de bredere afspraken die de regeringspartijen onder elkaar hebben gemaakt.

Zoeken naar steun

Wanneer de regeringspartijen geen meerderheid meer hebben, moeten ze echter voor elk wetsvoorstel afzonderlijk

zoeken naar voldoende steun opdat het zou kunnen worden aangenomen. En dat geldt uiteraard ook voor wetsvoorstellen van partijen die niet tot de regering behoren. Telkens moeten de indieners van het voorstel proberen een meerderheid van de Kamerleden te overtuigen. Fracties kunnen daarbij tot op het laatste moment van mening veranderen en voluit hun eigen overtuiging volgen. Met soms onverwachte uitkomsten.

Onverwacht

Dat bleek ook in de allerlaatste plenaire vergadering voor de verkiezingen, op 25 april, toen een wetsvoorstel van ex-regeringspartij N-VA op de agenda stond om de verkoop van tabak aan minderjarigen te verbieden. Heel concreet stelde de N-VA voor om in de wettekst de minimumleeftijd van 16 jaar te verhogen naar 18 jaar. In de commissie Volksgezondheid werd het wetsvoorstel net verworpen (met 7 stemmen voor, 7 stemmen tegen en 1 onthouding), maar op vraag van een indiener werd het voorstel toch naar de plenaire vergadering doorverwezen. In dat geval wordt er niet gestemd over het wetsvoorstel zelf maar over het voorstel van de commissie tot **verwerping van het voorstel**. Bij die stemming bleken zelfs de overblijvende regeringspartijen niet meer op één lijn te zitten. CD&V, die het voorstel van N-VA genegen was, stemde tegen de verwerping (en dus voor het heroverwegen van het voorstel). Open Vld, die vraagtekens had geplaatst bij de zin van een leeftijdsverhoging, stemde voor de verwerping. Uiteindelijk stemden 80 leden tegen de verwerping, tegenover 52 stemmen voor: het voorstel van de commissie tot verwerping was daardoor verworpen, waardoor het oorspronkelijke wetsvoorstel van de N-VA opnieuw kon worden besproken. Aangezien het de allerlaatste vergadering voor de verkiezingen was, werd besloten om het wetsvoorstel

onmiddellijk in plenaire vergadering te behandelen en er opnieuw over te stemmen. Daardoor kon het voorstel slechts enkele minuten later met 118 stemmen voor, geen tegenstemmen en slechts 16 onthoudingen van Open Vld worden aangenomen. Bijgevolg is het sinds 1 november 2019 verboden om tabaksproducten te verkopen aan jongeren die nog geen 18 jaar zijn.

Migratiepact van Marrakesh

In het zogenaamde mondiaal pact voor veilige, ordelijke en reguliere migratie van de Verenigde Naties spreken de deelnemende staten met elkaar af om meer samen te werken bij het aanpakken van de complexe problemen die samenhangen met migratie (oorzaken van migratie, grensbewaking, mensenhandel, terugkeer naar het land van herkomst...). Het pact werd goedgekeurd tijdens een internationale conferentie in Marrakesh, waarop ook onze eerste minister Charles Michel aanwezig was om de steun van België aan het pact toe te zeggen. Regeringspartij N-VA ging daarmee niet akkoord. Zij had gevraagd aan de eerste minister om niet naar Marrakesh te gaan, omdat ze vreesde dat het pact nieuwe verplichtingen voor België in het leven zou roepen die een doeltreffend migratiebeleid zouden bemoeilijken.

Voorstel tot verwerping

Voordat een wetsvoorstel kan worden besproken door de voltallige Kamer, in de plenaire vergadering, moet het behandeld worden in de commissie, die gespecialiseerd is in het onderwerp in kwestie. Op het einde van de commissiebespreking wordt er ook gestemd over het wetsvoorstel. Wanneer een meerderheid van de commissieleden het wetsvoorstel goedkeurt, wordt het naar de plenaire vergadering verzonden. Krijgt het voorstel geen meerderheid achter zich, dan is het verworpen en verdwijnt het voorstel van de agenda. Als een van de indieners van het wetsvoorstel echter absoluut wil dat ook de plenaire vergadering zich erover zou uitspreken, dan kan hij vragen dat het punt toch op de agenda van de plenaire vergadering komt. De plenaire vergadering zal dan niet stemmen over het wetsvoorstel zelf, dat al verworpen is in commissie, maar over het voorstel van de commissie om het wetsvoorstel te verwerpen. Als dat voorstel tot verwerping door een meerderheid in de plenaire vergadering wordt aangenomen, is het wetsvoorstel definitief verworpen. Als het voorstel tot verwerping echter wordt verworpen, kan het oorspronkelijk wetsvoorstel opnieuw in de Kamer worden besproken. In normale omstandigheden zal het dan opnieuw op de agenda komen van een commissie en eventueel later van de plenaire vergadering.

100 jaar geleden, 16 november 1919

De eerste parlementsverkiezingen na de Eerste Wereldoorlog

Op 16 november 1919 verkozen de Belgische stemgerechtigden, voor het eerst sinds het einde van de Eerste Wereldoorlog, een nieuw Parlement. Die verkiezingen zijn zonder twijfel historisch te noemen, om tal van redenen: het kiezerscorps werd verder gedemocratiseerd, voor de allereerste keer konden ook vrouwen (zij het slechts een symbolisch aantal) gaan stemmen en de politieke verhoudingen in Kamer en Senaat werden grondig dooreen geschud. Sommige gevolgen van de verkiezingen van 1919 zijn trouwens nog altijd voelbaar.

Een jaar na de bevrijding

De eerste naoorlogse parlementsverkiezingen kwamen er dus pas een vol jaar na de bevrijding van het grondgebied. Lang niet alle oorlogvoerende landen

De naoorlogse heropbouw ging ook gepaard met protest en ongeduld. In 1920 zetten oud-strijders hun eisen kracht bij door de plenaire vergadering van Kamer en Senaat te verstoren. (Herkomt: Stadsarchief Brussel)

hebben zo lang gewacht: het Verenigd Koninkrijk ging al in december 1918 naar de stembus, de prille Duitse Weimarrepubliek volgde in januari 1919. Waarom dan een jaar wachten in België? Omdat er in België eerst nog een hevige politieke strijd zou woeden over het stemrecht. De Grondwet voorzag sinds 1893 namelijk in een meervoudig algemeen stemrecht voor mannen vanaf 25 jaar, met een tot drie stemmen per kiezer naargelang leeftijd, vermogen en diploma.

Een dergelijke regeling na de Eerste Wereldoorlog toepassen was politiek niet haalbaar, de toenmalige regering sprak zelfs over een 'morele onmogelijkheid'. Gezien de leeftijdsvereiste (stemrecht vanaf 25 jaar) zouden tal van frontsoldaten van de stemming uitgesloten blijven, terwijl oorlogsgoedkeers daarentegen hun recent dubieus verworven fortuin in drie stemmen zouden kunnen omzetten. Het meervoudig algemeen stemrecht was al vóór de oorlog een doorn in het oog van de linkse oppositiepartijen (liberalen en socialisten). Zij achtten dat systeem verantwoordelijk voor de ononderbroken katholieke absolute meerderheid in Kamer en Senaat.

De uitdagingen waarmee België na de oorlog werd geconfronteerd, waren echter te groot om zonder meer terug te keren naar de vooroorlogse politieke toestanden. Nog vóór de bevrijding van Brussel hadden de drie grote partijen ermee ingestemd om een regering van nationale unie te vormen. In de euforie van de bevrijding, maar

ook om een revolutionaire toestand zoals in Centraal-Europa of Rusland te voorkomen, had de Koning in zijn troonrede van november 1918 zonder omwegen aangekondigd dat het meervoudig stemrecht werd afgevoerd.

Hoe dat concreet zou gebeuren, daarover had de Koning zich in november 1918 amper uitgesproken. Maar omdat iedereen kon vermoeden dat een hervorming van het stemrecht diepgaande politieke gevolgen zou hebben, volgden er in de eerste weken en maanden van 1919 nog moeilijke onderhandelingen tussen de regeringspartijen. Een onmiddellijke invoering van een enkelvoudig algemeen stemrecht – iedere kiezer één stem – was immers een manifeste inbreuk op de Grondwet. Een argument dat behoudsgezinde katholieken (de verwachte verliezers van het nieuwe stemrecht) maar al te graag gebruikten.

Het compromis werd een gelegenhedswet, de wet van 9 mei 1919 die het enkelvoudig algemeen stemrecht enkel voor de eerstvolgende verkiezingen regelde. Alle volwassen mannen vanaf 21 jaar konden in 1919 gaan stemmen en één stem uitbrengen. Als toegift aan de katholieke partij konden ook weduwen van oorlogsslachtoffers, moeders van ongehuwde oorlogsslachtoffers en tijdens de oorlog door de bezetter gevangengenomen vrouwen een stem uitbrengen. Eens de nieuwe wetgeving aangenomen, restte er nog de opmaak van nieuwe kiezerslijsten. Dat laatste was evenmin een sinecure in een land dat net uit vier jaar oorlog en bezetting kwam. In november 1919 was het dan zover en konden de Belgen gaan stemmen voor een nieuw Parlement, dat tegelijk Grondwetgevend zou zijn. De nieuwe Kamers zouden de bevoegdheid krijgen om het enkelvoudig algemeen stemrecht in de Grondwet in te schrijven.

Veel kandidaten voerden in 1919 campagne met referenties aan hun frontervaringen, zoals de socialist Hippolyte Vandemeulebroecke (Herkomst: Amsab).

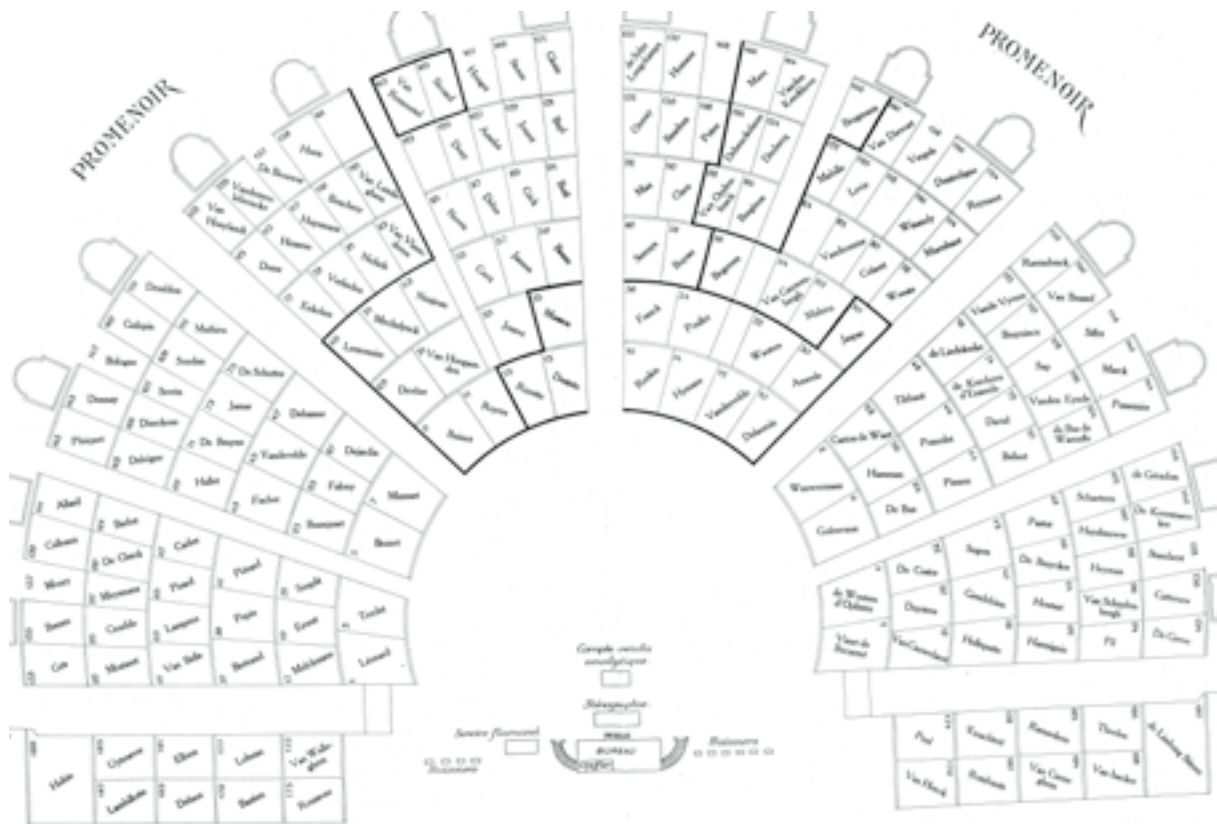
De impact van de verkiezingen

De katholieke eerste minister Léon Delacroix was er naar verluidt nogal gerust in: het zou wel meevallen met de politieke verschuivingen in november 1919. Delacroix, een politieke nieuweling die nooit eerder verkozen was in het Parlement, was kennelijk geen goede voorspeller. De politieke verhoudingen zouden wel degelijk grondig veranderen en dat voor vele jaren. Lijsten van Vlaamsgezinde formaties, oud-strijders

en middenstanders hebben ook om de gunst van de kiezers gestreden en een of meerdere zetels veroverd.

De katholieke partij verloor, voor het eerst sinds 1884, haar absolute meerderheid in de Kamer. Behalve de CVP in 1950, in volle Koningskwestie, zou geen enkele politieke formatie ooit nog een absolute meerderheid van de Kamerzetels hebben. Sindsdien kent België de politieke realiteit van de coalitieregering en de kunst van het zoeken van een compromis binnen de regeringsmeerderheid.

Zaalplan van de plenaire zaal, met de nieuwe verdeling van de fracties na de verkiezingen van 1919

Ook in de Kamer werd het zoeken naar een nieuw evenwicht tussen de partijen en tussen regering en oppositie. Zo kon de socialist Emile Brunet Kamervoorzitter blijven van 1919 tot

1928, lang nadat zijn partij in 1921 weer naar de oppositiebanken werd verwezen. De vooroorlogse oppositie (en dan vooral de socialisten - de grote winnaars in november 1919) had ook haar zeg in

het overheidsbeleid. De uitdagingen voor de regeringen van nationale eenheid na de oorlog (1918-1921) waren evenwel niet min: de democratisering van het politieke systeem, het hoofd bieden aan de economische malaise en de materiële heropbouw van een door oorlog en bezetting getekende samenleving.

*Koning Albert spreekt de troonrede uit bij de bevrijding van Brussel,
22 november 1918 (Herkomst: Legermuseum).*

De impact van de hervormingen ging ver en is soms tot op vandaag voelbaar. België kende een koerswijziging inzake sociale wetgeving en het sociaal overleg: een werkdag van maximaal acht uur, paritaire comités, collectieve arbeidsovereenkomsten, de koppeling van de lonen aan de inflatie... Het zijn stuk voor stuk innovaties die toen ingang vonden. De overheid zou voortaan tussenkomen in nieuwe domeinen. Zo werd het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn opgericht en kwam er steun voor de bouw van goedkope woningen.

Test je kennis

Je vindt alle antwoorden in dit magazine

Horizontaal

2. Parlementaire vergadering waarin externen worden gehoord
4. Systeem waarbij een werknemer zijn salariswagen inruilt tegen een vergoeding
5. Verzameling van onderling verbonden personen of instellingen
6. Europees Comité inzake de voorkoming van folteringen en onmenselijke of vernederende behandelingen of bestraffingen
9. Eerste vrouwelijke Kamerlid
10. Extra premie die je moet betalen voor een verzekering
11. Betaald verlof voor personen die papa zijn geworden
14. Een vaste commissie in de Kamer
15. Het werk neerleggen om onaanvaardbare situaties aan te klagen
16. Marokkaanse stad waar het migratiepact van de Verenigde Naties besproken werd

17. Personen en belangenorganisaties die het wetgevende werk proberen te sturen moeten zich daarop inschrijven
18. Met eenparigheid van stemmen

Verticaal

1. Periode tussen verkiezingen en de benoeming van een nieuwe regering
3. Belangrijkste organisatie voor de verdediging van de mensenrechten in Europa
7. Verzoekschrift
8. Periode van drie maanden
9. Was eerste minister van België in 1919
12. Parlementsleden van eenzelfde partij
13. Gebied waar op dezelfde kandidaten kan worden gestemd
15. Uiterlijk merkbaar verschijnsel dat wijst op een probleem

Antwoorden tonen

Antwoorden verbergen

Meer weten over de Kamer?

Had je altijd al willen weten hoe het er in een parlement aan toe gaat? Hoe een wet tot stand komt? Wat er besproken wordt tijdens de parlementaire vergaderingen? We zetten de mogelijkheden voor jou op een rijtje.

Een vergadering bijwonen

De plenaire vergaderingen en de meeste commissievergaderingen zijn openbaar. Iedereen kan ze bijwonen. Vooraf reserveren hoeft niet. Je meldt je gewoon aan bij het onthaal.

Surf naar www.dekamer.be om te weten welke vergaderingen wanneer plaatsvinden en wat er op de agenda staat.

Je kan de plenaire vergaderingen ook live volgen op onze website: ga naar 'video vergaderingen'. Daar vind je ook de gearchiveerde beelden van de voorbije vergaderingen.

Een rondleiding volgen

Dagelijks, behalve op zondag, vinden er rondleidingen plaats. Een groepsbezoek is gratis en duurt anderhalf tot twee uur.

Een groep bestaat best uit 20 personen. We raden je aan je bezoek minstens twee maanden vooraf te boeken. We ontvangen immers jaarlijks vele duizenden bezoekers uit binnen- en buitenland.

Volg ons op

Meer weten

Op onze website vind je een elektronische versie van dit magazine met tal van doorklikmogelijkheden.

Een vergadering bijwonen

Leuvenseweg 13
1000 Brussel

Een rondleiding boeken

Tel.: 02 549 81 36
bezoekers@dekamer.be

Meer exemplaren van dit magazine ontvangen?

Een adreswijziging melden?

Laat het ons weten op communication@dekamer.be

www.dekamer.be

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever

Marc Van der Hulst, secretaris-generaal
van de Kamer van volksvertegenwoordigers

Redactie

Dienst Public Relations en Internationale Betrekkingen
Tel.: 02 549 90 46
communication@dekamer.be

Werkten mee aan dit nummer:

Pieter Caboor, Isabelle Cliquet-Duculot, Katrien Coessens, Anne Coppens,
Christian de Borchgrave, Reinhilde Deboutte, Tom De Pelsmaeker, Tristan Dutry,
Alberik Goris, André Grenacs, Bart Loos, Isabelle More, Hannelore Mussely,
Catharina Offeciers, Mireille Pöttgens, Philip Tans, Joris Van Den Bossche,
Michael Van den Nest, Marc Van der Hulst, Sébastien Van Koekenbeek,
Mireille Van Wilderode en Frederik Verleden

Foto's

Belga Image, Inge Verhelst, Kurt Van den Bossche, Adobe Stock, AMSAB en
het Legermuseum

Vormgeving en illustraties

Antoine Marcelis, Bart Van de Steene, Johan Wynen en Mohamed Yahiaoui

Druk

Prepress en drukkerij van de Kamer

De redactie werd afgesloten op 22/11/2019

